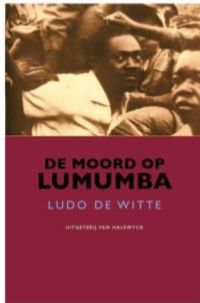

2.1. BRONNENBUNDEL VOOR TIJDENS DE LES:

3. De moord op Lumumba

Het boek leidde tot de oprichting van een parlementaire onderzoekscommissie. De commissie-Lumumba leidde wel tot degelijk onderzoek, maar slechts tussen de lijnen van zijn rapport valt voor de kritische lezer te lezen dat de toenmalige regering van Gaston Eyskens (CVP – nu CD&V) en koning Boudewijn niet zomaar toeschouwers waren bij de moord op Patrice Lumumba op 17 januari 1961.

De politieke besluiten van dat onderzoek waren ook typisch Belgisch, een compromis dat niemand tevreden stelde. Eén ding is met het boek van De Witte en de onderzoekscommissie wel veranderd. Niemand die enigszins geloofwaardig wil overkomen, stelt de gebeurtenissen van 1960-1961 nog voor als een louter interne zaak tussen Congolezen.

<http://www.dewereldmorgen.be/artikel/2014/11/16/belgen-in-congo-huurlingen-geheim-agenten-en-diplomaten>

Commissie Lumumba stelt 'morele verantwoordelijkheid' Belgen vast

16/11/2001 om 00:00 door spi | Bron: belga

BRUSSEL - Verschillende ministers uit de regering-Gaston Eyskens dragen een 'morele verantwoordelijkheid' voor de omstandigheden die hebben geleid tot de moord op de gewezen Congolese premier Patrice Lumumba. Dat heeft de Lumumba-commissie vandaag in haar conclusies vastgesteld.

De parlementaire onderzoekscommissie heeft vandaag haar politieke conclusies goedgekeurd. Volgens de commissie is Lumumba door de toenmalige Congolese autoriteiten naar Katanga gebracht. Ze kregen daarvoor steun van het Belgische ministerie van Buitenlandse Zaken en van Afrikaanse Zaken.

Van enig Belgisch bevel om Lumumba te vermoorden, is geen bewijs. Toch concludeert de commissie dat enkele leden van de toenmalige Belgische regering en sommige landgenoten een 'morele verantwoordelijkheid' dragen voor de omstandigheden die hebben geleid tot de moord op de gewezen Congolese premier. In dat verband worden toenmalig minister van Afrikaanse Zaken Harold d'Aspremont Lynden en verschillende van zijn medewerkers met name genoemd.

De commissie meent dat "het duidelijk is dat de regering zich niet bekommerd heeft om de fysieke integriteit van Lumumba". Ook is ze van oordeel dat de regering "een onverantwoordelijke houding heeft aangenomen door tegenover de publieke opinie leugens te verspreiden", nadat ze op de hoogte werd gesteld van de moord op Lumumba op 17 januari 1961.

De commissie constateert ook dat de Koning zijn constitutionele bevoegdheden in het dossier te buiten is gegaan. De parlementaire onderzoekscommissie vraagt de regering kennis te nemen van deze besluiten, vaststellingen en aanbevelingen en er de nodige gevolgen aan te geven.

2.2.BRONNEN BIJ DE EINDOPDRACHT: REPRESENTATIE VAN LUMUMBA

BRON 1:

Tijdens het bestuderen van deze tekst wordt – kort – het beeld onderzocht dat van Patrice Lumumba leefde in het kapitalistische Westen. Dit gebeurt aan de hand van een geheim CIA-telegram van 11 augustus 1960. De vragen die hierbij worden gesteld zijn de volgende:

- **Hoe wordt Lumumba voorgesteld?** Lumumba wordt voorgesteld als pro-communistisch. Tevens gelooft de CIA dat Lumumba zal proberen de regering en het parlement omver te werpen, en Congo onder een communistisch bewind te brengen.

- **Wordt dat beeld hard gemaakt, met bewijs?** Dat gebeurt niet. Op geen enkel ogenblik verwijst men naar concrete documenten of gesprekken die zwart op wit kunnen aantonen dat Lumumba effectief een communistische machtsovername plande, of steun kreeg van de Sovjets.

- **Welke plannen heeft de CIA in gedachten m.b.t. Lumumba?** De CIA wil Lumumba politiek uitschakelen. (Uiteindelijk wordt Lumumba uitgeschakeld, niet alleen politiek, maar ook fysiek. Hij wordt vermoord. Belgen zijn in de moord overigens betrokken.)

Telegram From the Station in the Congo to the Central Intelligence Agency, Leopoldville, August 11, 1960. 0731 (In 36351).¹

Ref Dir 44012 (Out 55588) Source: Central Intelligence Agency Files, Job 78-00435R, DDO/ISS Files, Box 1, Folder 3, [cryptonym not declassified] Ops. Secret; Rybat; [cryptonym not declassified]; Priority. Received at 1737Z. <http://history.state.gov/historicaldocuments/frus1964-68v23> 1.

Although Congo political situation chaotic and it difficult predict eventual outcome, Embassy and Station believe Lumumba moving left and Commie influence increasing. Unless he stopped near future, believe he will become strongman, eliminating moderate opposition and establishing regime under influence if not fully controlled by Commies. Thus believe fall Lumumba would assist Western objectives.

2. Lumumba faced by mounting but apparently uncoordinated and disorganized opposition in parliament and streets. Opposition appears based on tribal jealousies, fear that Lumumba plans play strongman role eliminating opposition leaders and belief held by many Congolese that he pro-Communist or under Communist control. However tribal and personal jealousies and lack political acumen opposition leaders preventing concerted action and organized effort defeat govt in parliament. Per Embtel sent Wash 3593 (anti-Lumumba forces endeavouring embarrass govt and even considering coup d'etat or assassination. Station counseling [Identity 1] and other contacts adhere legal means ousting Lumumba. Urging them to coordinate efforts and obtain sufficient votes topple govt in senate. Reminding [Identity 1] and others that if they act prematurely it will give Lumumba opening to move against opposition, perhaps arresting leaders and or attempting eliminate senate. Also illegal overthrow would force hand United Nations.

3. Most opposition groups favor some form confederation in place present federal system. This development appears stem from fear of Lumumba and tribal loyalties. View this situation we forced go along with confederation approach if wish work against Lumumba. However, decentralization has many disadvantages such as opening way for Soviets to penetrate one govt at a time, possibility of paramilitary and subversive ops directed against other provinces from Lumumba controlled orientale, possibility of increased anarchy (if this be

---

¹ <https://www.arts.kuleuven.be/geschiedenis/slogeschiedenis/documenten/les-definitief-toespraken-boudewijn-en-lumumba-30.pdf> geraadpleegd op 14/03/2018

possible) resulting from division responsibilities which would open way for Communist penetration. Many problems would merely be transferred from Leop to provincial capitals where it would be more difficult for KUBARK and ODYOKE to follow them.

4. View situation Station recommends following steps which coordinated with Ambassador4 be taken shore up Western position Congo:

A. Use all Embassy and KUBARK contacts particularly [Identity 1] to influence senate to act as balance wheel to Lumumba, Gizenga and other who appear favor bloc. This respect senate would take position against bloc intervention or other acts inimical Western position.

B. Launch extensive [less than 1 line not declassified] campaign ([less than 1 line not declassified] meetings) by assisting local political groups with the funds and guidance to take anti Commie line and oppose Lumumba.

C. Expand political action operations seeking out and recruiting additional political leaders with view to influencing opposition activities. Would try avoid premature action and organize efforts to mount a no confidence vote in one or both houses of parliament. Presently believe senate offers best chance win such vote. Immediate goal would be replace present govt with more moderate coalition headed by [Identity 1]. He appears be only opposition leader with hope of rallying opposition groups.

D. Attempt infiltrate govt with KUBARK controlled assets such as [name not declassified] to obtain political intel and try limit influence Commies and incompetent Congolese officials, many of whom fail realize gravity situation and do not understand steps taken by them leading Congo to chaos and opening way for future Commie takeover.

E. Bring about call constituent assembly once opposition organized with view writing constitution acceptable majority on basis desires and Congo mores.

F. Cultivate and attempt recruit members current govt to keep foot in Lumumba camp. Although believe would be better oust him, do not want become tied irrevocably to opposition, if it not able achieve goals. Also would use such assets to try moderate Lumumba govt and obtain political intel.

5. Recognize above campaign involves large expenditures and offers no guarantee success. Even if campaign successful our work only beginning as political and economic chaos will continue foreseeable future. Also wish stress Lumumba and company well organized, opposition disorganized, Station faced with problem finding, developing and recruiting [less than 1 line not declassified] and political action assets, few if any of opposition appear understand parliamentary methods needed change govt. However, all Station efforts concentrated this campaign on crash basis as political pot may boil over any time and action necessary now. [Omitted here is further discussion of the proposal.]

BRON 2, FRAGMENT UIT NAAR HET HART VAN DE KONING:

Raadpleeg volgend fragment:

<https://www.youtube.com/watch?v=67WjFlgsndQ&t=1221s>

Naar het hart van de koning, aflevering 2, fragment: 20:00-27:09

Het fragment speelt zich af na de moord op Lumumba. Wat zie je in het fragment? Hoe wordt Lumumba gezien door de mensen in het fragment? Hoe ziet Lumumba zichzelf?

BRON 3, LUMUMBA PLEIN:

Bekijk volgend filmpje:

[https://www.canvas.be/video/de-afspraken/voorjaar-2016/donderdag-21-januari-2016/waarom-geen-eerbetoon-aan-lumumba](https://www.canvas.be/video/de-afspraken/voorjaar-2016/donderdag-21-januari-2016/waarom-geen-<u>eerbetoon-aan-lumumba</u>)

BRON 4, DEKOLONISEER MIJN STAD:

#DekoloniseerMijnStad

17/1/2018

Antwerpen
Brussel
Gent
Leuven
Hasselt
Oostende
Mechelen
Halle
....

Patrice Lumumba

dekoloniseer.be

The poster features a stylized, high-contrast illustration of Patrice Lumumba's face and upper torso. He is wearing glasses and a suit. The background is a solid orange color. The text is in a clean, sans-serif font.

Wat vertellen deze affiche jou? Waarom staat Lumumba erop?

BRON 5, LUMUMBA PLEIN EN MONUMENT:

Raadpleeg volgende link.

<http://www.dewereldmorgen.be/artikel/2018/04/26/na-een-plein-een-monument-voor-lumumba>

The screenshot shows a web browser window with the URL www.dewereldmorgen.be/artikel/2018/04/26/na-een-plein-een-monument-voor-lumumba. The page features a header for 'danstheater van victoria deluxe' and 'ENTRETEMPS' with a yellow background. The main article is titled 'Na een plein, een monument voor Lumumba?' and is categorized as 'OPINIE'. The text discusses the proposal for a square and monument in the Matonge district of Brussels, named after Patrice Lumumba, the first prime minister of the Congo, who was assassinated six months after the country's independence. The author is Lucas Catherine, and the article was published on Thursday, April 26, 2018. A vertical banner on the right side of the article repeats the 'danstheater van victoria deluxe' logo and the 'ENTRETEMPS' title. At the bottom, there is a small image of a building and social media sharing icons for Facebook and Twitter.

do 10 mei - vr 11 mei - za 12 mei - do 17 mei - vr 18 mei - za 19 mei om 20 uur in Arca

danstheater van victoria deluxe **ENTRETEMPS**

OPINIE

Na een plein, een monument voor Lumumba?

Al een tiental jaar vragen Congolese en andere Belgen dat er in de Matonge-wijk van Elsene een plein genoemd zou worden naar Patrice Lumumba, de eerste premier van het onafhankelijke Congo die met medeweten van België zes maand na de onafhankelijkheid werd vermoord.

Lucas Catherine

donderdag 26 april 2018

do 10 mei
vr 11 mei
za 12 mei
do 17 mei
vr 18 mei
za 19 mei

danstheater van victoria deluxe **ENTRETEMPS**